

MYANMAR PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1.DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALAR	1
Tarifeler ve diğer vergiler	1
Tarife DıŐı Engeller	1
2.ÖNEMLİ SEKTÖRLER	3
Tarım ve hayvancılık	3
Ormancılık	3
Madencilik	3
Sanayi	3
Enerji.....	3
3.PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	5

1.DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALAR

Tarifeler ve diğer vergiler

Myanmar ASEAN sistemine dahildir, Ülkede ithalatta: ithalat vergisi, ticari vergiler ve lisans ücretleri alınmaktadır, 1997’de ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği) sistemine dahil olmasıyla Myanmar “Common Effective Preferential Tariff scheme” (CEPT)’e uyum sağlamak için tedbirler almaya başlamıştır, Ülke, 2015’e kadar aşamalı olarak Őu anda %0-%40 aralığında deđiŐen vergileri indirme yükümlölüklerini yerine getirecektir, En yüksek vergi oranları lüks ürünlere uygulanmaktadır, Sanayi girdileri, makine ve yedek parçalara uygulanan vergi oranı %15 civarındadır, Gümrük Departmanı değerlendirmeyi CIF bedel üzerinden yapmaktadır, Bazı malların değerlemesinde ise kendi referans rehberlerini kullanmaktadırlar, Söz konusu referans rehberde ürünler Kyat üzerinden fiyatlandırılmakta olup, bu fiyatlar Myanmar dışındakinden düşük ya da yüksek olabilmektedir,

Tarife DıŐı Engeller

1988 yılından beri dış ticaret ve yatırımın artması için yasalar çıkarılmasına rağmen halen ithalat, ihracat ve iŐle ilgili diğer faaliyetler için alınması gereken izinler gibi engeller bulunmaktadır, BaŐkent’in Nay Pyi Taw’a taŐınması iŐlemlerin süresinin uzamasına ve maliyetinin artmasına sebep olmuŐtur, Sıklıkla deđiŐen, duyurulmayan, yazılı olmayan politika deđiŐiklikleri iş ortamındaki belirsizliği artırmaktadır, Lisans iŐlemleri Őeffaf değerildir ancak 2011 yılının ikinci yarısından itibaren ithalat ve ihracat lisanslarının alınması kolaylaŐtırılmıŐtır, Lisans iŐlemleri 2-3 gün sürmektedir, Kayıt dıŐı ekonomi oldukça yüksek düzeydedir, Myanmar’da aynı zamanda aktif bir finansal sektör ve bağımsız bir merkez bankası bulunmamaktadır, Altyapının gelişmemiŐ olması da mal ve hizmetlerin dağıtımında problem yaratmaktadır, Hükümet ihracata uyguladığı %8 ticari vergi oranını, Temmuz 2011’de %5’e çekmiŐ, Ağustos 2011’de 6 ay süreyle başlıca tarım ve hayvancılık ürünleri için vergileri askıya almıŐ ve bu süre daha sonra Ağustos 2012 tarihine kadar uzatılmıŐtır, Devlet tik, doğal gaz ve değerli taŐların tek yasal ihracatçıŐı olsa da zaman zaman firmalara kendi adına ihracat yapması için izin vermektedir,

İthalat Düzenlenmeleri

Myanmar’a bir çok ürünün, özellikle lüks ürünlerin, yasal olarak ithalatı ithali yasak ürünler listesinde yer almaları sebebiyle sorunludur, ASEAN yükümlölükleri kapsamında Myanmar’ın ithalat üzerindeki tüm miktarsal kısıtlamaları kaldırması gerekmektedir, Ancak yürürlükteki yasa (Control of Imports and Exports Act of 1947) uyarında hükümet ihracat ve ithalat lisansı isteyebilmektedir, Hükümetin ithalat yapmak isteyen firmalardan öncelikle ihracat yaptıklarına dair kanıt istemesine ilişkin düzenlemede bir miktar rahatlama olmuŐtur, Myanmar para birimi olan kyat’ın diğer para birimlerine dönüŐtürülemez olması sebebiyle ithalat iŐlemleri yabancı para cinsinden gerçekteŐmektedir, Haziran 2010’da hükümet bir yılda Myanmar’daki hesaplara yapılacak iŐlem sayısına ilişkin kısıtlamayı kaldırmıŐ ve döviz bazındaki tüm transfleri (iŐçi dövizleri dahil olmak üzere) %10 vergi ödenmesinden sonra ihracat geliri olarak kaydetmeye başlamıştır, Ocak 2012’de iŐçi dövizlerine uygulanan %10’luk vergi kaldırılmıŐtır,

Ürünlerin üzerindeki etiketlerde Buda figürü veya milli bayrak kullanılmasına izin verilmemektedir, 2011 yılının Aralık ayında daha önce ithalatı yasak olan monosodtüm-glutamat, bisküvi çeŐitleri, alkolsüz iŐecekler, konserve gıdalar ve noodle ithalatına izin vermiŐtir, 2012 yılın baŐlarında ise resmi bir açıklama yapmasa da yaŐ meyve,

sakız, kek, gofret, okolata, alkol, bira, sigara Őeker ve plastik ithalatına izin vermiŐ gibi görünmektedir, Bu rnler 2011 yılından beri ithalat izni alınarak veya alınmadan yasal yasağa rağmen piyasada bulunabilmektedir,

Gümrük İletiŐim Bilgisi

Genel Direktör

Gümrük Departmanı

132 Strand Road, Yangon, Myanmar,

Tel: 95-1- 248-173, 95-1- 391-437

Myanmar ASEAN yesi olarak, Asean Serbest Ticaret Bölgesi (AFTA), ASEAN-Çin Serbest Ticaret Bölgesi, ASEAN-Avustralya-Yeni Zelanda Serbest Ticaret Bölgesi (AANZFTA) ve ASEAN-Hindistan Serbest Ticaret Bölgesinin parçasıdır, ASEAN'ın en az gelişmiş üyelerinden olan Myanmar'ın yükümlülüğü olan vergi indirimlerini gerçekleŐtirmek için 2015'e kadar zamanı vardır,

Myanmar'ın Güney Kore, Çin, Tayland, BangladeŐ, Hindistan, Pakistan, Vietnam, Laos, Filipinler, Malezya ve bazı Doğu Avrupa lkeleri ile karŐılıklı ticaret anlaŐmaları vardır, Çin, Hindistan, BangladeŐ, Tayland ve Laos ile sınır ticareti anlaŐmaları vardır,

2.ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve hayvancılık

Tarım (ormancılık ve balıkçılık dahil), ekonomideki en büyük sektör olmaya devam etmektedir. Tarım, GSMH'nın % 43'ünü oluşturmakta ve işgücünün % 63'ü tarım sektöründe çalışmaktadır. Dünyanın en büyük pirinç ihracatçılarından olan Myanmar'da pirinç çok çeşitli hububat yetişmektedir. Toplam arazinin sadece %16'sı kullanılmakta olup, %9,3'lük arazi ekilebilir olmasına rağmen kullanılmaktadır. Yatırım eksikliği sebebiyle tarım işletmelerinin çoğunluğu küçük ölçeklidir. Myanmar'da yer alan nehirler ve 2832 km'lik kıyı şeridi, ülkeye balıkçılık ve hidroelektrik üretimi için zengin bir potansiyel sunmaktadır.

Ormancılık

Ülkede aynı zamanda zengin orman alanları bulunmakta olup toplam arazinin %50'si orman arazisidir. Ekonomik açıdan tik ve diğer kerestesi sert ağaçlar önem taşımaktadır. Dünyada kalan tik rezervinin %75'e yakını Myanmar'dadır. Düzenlemeler sıkılaştırsa da, ülkenin bazı bölgelerinde yoğun ağaç kesme problemi yaşanmaktadır.

Madencilik

Madencilik sektöründe son yıllarda kaydedilen büyümeye rağmen, sanayi sektörü nispeten az gelişmiş durumdadır. Elektrik kesintileri, yatırımların yetersizliği ve ithal edilen ara mamüllerin azlığı sanayi sektörünü olumsuz etkilemektedir. Doğalgaz kaynaklarının devreye sokulmasıyla enerji sektörü son yıllarda hızla önem kazanmaya başlamıştır. Doğalgaz, deniz aşırı iki bölgedeki (Yadana ve Yetagun) gaz yataklarının devreye sokulmasıyla, 2001 yılından bu yana Myanmar'ın en önemli ihracat kalemi haline gelmiştir. 2007-2008 döneminde doğalgaz üretimi 473 milyar metreküpe ulaşmıştır. Güney Kore ve Çin, Myanmar'daki doğalgaz yatırımlarıyla öne çıkmaktadırlar.

Sanayi

Cunta yönetimi tarafından özel sanayi bölgeleri geliştirilmiş olup son yıllarda belli ölçüde çeşitlendirme gerçekleştirilmiştir. Balık ürünleri ihracat gelirlerinin önemli bir kaynağı haline gelmiş, özellikle işleme ve soğutma ekipmanlarına yatırımlarla gelişmiştir. Ülkede ağaç ürünleri üretimi alanında da küçük bir sektör oluşmuş olup, satışlar ham kereste ihracatının yanında oldukça düşük kalsa da hem iç piyasa hem ihracat için kontrplak, cilalama ve mobilya üretimi gerçekleştirmektedir. Kuzey Asya'da gelen yatırımlarla altyapısı atılan küçük çaplı ihracat odaklı hazır giyim üretimi sektörü bulunmaktadır. Sektörün ihracatı daha çok ABD'ye yapılmaktayken, 2003 yılından itibaren ABD'nin ambargo uygulamaya başlamasıyla 300 tekstil ve hazır giyim fabrikasının 125'i kapanmıştır.

Enerji

Myanmar dünyanın en büyük 10., Asya'nın ise birinci doğal gaz ihracatçısıdır. Doğal gaz ihracatı ülkenin döviz girdisinin en büyük kaynağıdır. Doğal gaz satışları GSYİH'nin %12,5'ünü ve mal ihracatının %40'ını oluşturmaktadır. Doğal gaz üretiminde artış beklenmekte olup, sözkonusu artış Myanmar'ı dünyanın başlıca doğalgaz ihracatçıları arasında üst sıralara taşıyacaktır.

Myanmar'da 32. milyar varil ham petrol, 90 trilyon tcf gaz rezervi bulunmaktadır. Myanmar'a yapılan yabancı yatırımların çoğunluğu petrol ve gaz sektörlerindedir. Özellikle Çin'li firmaların enerji sektöründe yoğun yatırımları vardır. Myanmar'dan Çin'e bir boru hattı inşa etmek de planlar dahilindedir.

3.PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

Myanmada iş görüşmelerine ilişkin hassas olunması gereken çok fazla husus bulunmamaktadır, İş görüşmelerinde, imza törenlerinde resmi kıyafet giyilmesi uygundur, İlk görüşmelerde kart değişimi yapılır, Hediye vermek bir zorunluluk olmasa da üst düzey resmi görüşmelerde hediye götürülmesi geleneği vardır,

Pasaport ve Vize uygulaması

Myanmar, diplomatik, hizmet, hususi ve umuma mahsus pasaport hamillerine vize uygulamaktadır.